

Підводячи підсумок зазначимо, що взаємодія працівників оперативних підрозділів з підрозділами Національної поліції України під час розслідування злочинів проти громадського порядку має дуже важливе значення. Обмін інформацією, спільне планування, допомога при проведенні окремих слідчих (розшукових) дій дає змогу більш швидко проводити розслідування досліджуваних кримінальних правопорушень.

1. Пекарський С. П. Взаємодія оперативних підрозділів ОВС з державними органами, установами та організаціями у запобіганні злочинності серед дітей / С. П. Пекарський // Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: проблеми теорії та практики: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (21 вересня 2012 року). – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2012. – С. 152-156.

2. Расследование преступлений против личности, порядка управления, общественно-го порядка и общественной безопасности : Учебно-практическое пособие. НИИРИО КВШ МВД СССР. – Киев. – 1975. – 207 с.

3. Рябов М. И. Деятельность ОВД по борьбе с хулиганством: Учебное пособие / М. И. Рябов. – М.: Академия МВД СССР, 1981. – 98 с.

Єфімов М.М.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії

Обитоцька М.В.

курсант 4 курсу ФПФПКП
(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДОПИТУ ПІДОЗРЮВАНОВОГО ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ХУЛІГАНСТВА, ВЧИНЕНОГО ГРУПОЮ ОСІБ

Важливою слідчою (розшуковою) дією при розслідуванні групового хуліганства є допит. Як відомо, зазначена процесуальна дія є найбільш розповсюдженою та інформативною в кримінальному судочинстві. Адже якраз за її допомогою майже в кожному провадженню працівники поліції отримують найбільшу кількість доказів, які дають можливість для висунення версій та проведення подальших заходів.

Допит визначають як слідчу дію, котра полягає в отриманні й фіксації у встановленій кримінально-процесуальній формі суб'єктом розслідування інформації шляхом безпосереднього комунікативного контакту, а предметом допиту виступає встановлена інформація як будь-які дані, що мають значення для встановлення істини [4, с. 151].

Слід зазначити, що допит підозрюваного є одним із найскладніших. Це

пояснюється тим, що слідчий володіє значно меншим обсягом інформації аніж підозрюваний; більше того – така інформація має фрагментарний характер. Обов'язковою умовою успішного проведення допиту підозрюваного є вивчення матеріалів кримінального провадження. Аналізу підлягають дані, як зазначає А.О. Крикунов, що містяться як у протоколах слідчих дій, так і в інших матеріалах справи. Це дозволяє виявити існуючі прогалини, розбіжності і суперечності під час розслідування та своєчасно вжити заходів щодо їх усунення [2, с. 25]. Невиконання зазначеної умови може вплинути на повноту, всебічність та об'єктивність розслідування та викликати необхідність проведення додаткових, повторних допитів, а також одночасних допитів двох або більше осіб.

Як і будь-яка слідча (розшукова) дія, допит складається з підготовки, безпосереднього проведення та фіксації його результатів. Своєчасна, ретельна та всебічна підготовка до допиту є необхідною умовою отримання найбільш повних й об'єктивних показань у кримінальному провадженні. З іншого боку, відсутність відповідного планування та підготовки до допиту може привести до його безрезультатності. Підготовка до проведення допиту при розслідуванні хуліганства, вчиненого групою осіб, заснована на загальних правилах проведення цієї слідчої (розшукової) дії. Ми погоджуємось з позицією авторів, які під час підготовки до проведення допиту визначили наступний комплекс організаційно-підготовчих заходів, що повинен здійснювати слідчий:

- повне, всебічне та ретельне вивчення матеріалів кримінального провадження
- визначення предмета допиту та сформованої слідчої ситуації.
- визначення кола осіб, які підлягають допиту,
- визначення послідовності проведення допитів.
- вивчення особи злочинця
- добір речових доказів та інших матеріалів для пред'явлення допитуваному.
- визначення часу проведення допиту.
- визначення способу виклику на допит
- визначення місця проведення допиту.
- визначення тактичних прийомів, що будуть застосовуватися при допиті, та підготовка науково-технічних засобів його фіксації;
- визначення учасників проведення допиту.
- забезпечення сприятливих умов для проведення допиту з урахуванням необхідності гарантування безпеки його учасників;
- планування допиту [3, с. 278-281].

Ми виокремили наступні слідчі ситуації, що найчастіше трапляються в ході допиту підозрюваного при розслідуванні хуліганства, вчиненого групою осіб:

- підозрюваний добровільно повідомляє інформацію про обставини

вчинення хуліганства, конфліктна ситуація відсутня;

– підозрюваний повідомляє інформацію про обставини вчинення хуліганських дій, проте не висвічує її у повному обсязі. Це відбувається через страх помсти з боку співучасників, у зв'язку з залежністю від організатора правопорушення, зацікавленістю в результатах розслідування;

– підозрюваний не бажає давати правдиві і повні показання – наявність конфліктної ситуації;

– підозрюваний повністю відмовляється від спілкування зі слідчим, відмовляється давати показання та брати участь в проведенні окремих слідчих (розшукових) дій;

– підозрюваний не заперечує факт і зміст хуліганських дій, проте заперечує свою участь у їх вчиненні.

Нами визначено основні тактичні прийоми допиту при розслідуванні хуліганства, вчиненого групою осіб, зокрема:

– встановлення психологічного контакту із допитуваним;

– викладання показань у формі вільної розповіді;

– постановку запитань;

– застосування науково-технічних засобів;

– пред'явлення доказів;

– створення уявлення про інформованість слідчого.

Під час розслідування хуліганства, вчиненого групою осіб, як зазначалось вище, необхідно визначити характер злочинного угруповання. Крім того, потрібно визначити порядок допиту кожного підозрюваного. В таких випадках доречно досліджувати слідчу (розшукову) дію розпочинати з найменш задіяних правопорушників. Тобто при затриманні групи осіб тактично правильним буде спочатку допитати тих, хто виконував другорядну роль у вчиненні злочину, характеризується позитивно, з метою одержання від цих осіб правдивих показань. В даних випадках доцільною також може виявитися й «діагностика» поінформованості допитуваного [1, с. 91-92].

Зазвичай в групах хуліганів, підозрювані по-різному сприймають один одного. Якщо слідчий тісно та ефективно співпрацює з оперативними працівниками поліції, то завдяки оперативній установці може отримати відомості про їх стосунки. В ході допиту уповноважена особа завдяки зазначеним даним може розкрити перед підозрюваним знання про ці стосунки. Також він може визначити, чому почуття дружби один до одного у них помилкове. Завдяки цьому краще створюється психологічний контакт та можливість більш ефективного застосування тактичних прийомів.

Звичайно, певні особливості має допит лідерів, активних членів хуліганських груп. Адже вони можуть дати правдиві або частково правдиві показання в таких випадках:

– якщо повністю доведено їх вину матеріалами кримінального провадження;

– коли бажає перекласти відповідальність із себе на інших членів гру-

пи;

– коли бажає отримати кращий для себе вирок суду.

Констатуючи вищесказане, слід відмітити, що важливою слідчою (розшуковою) дією при розслідуванні групового хуліганства є допит підозрюваних. Під час його проведення з'ясовується велика кількість обставин, що дають змогу будувати слідчі версії, орієнтувати під час проведення інших процесуальних дій. Під час допитів застосовується ряд тактичних прийомів: встановлення психологічного контакту із допитуваним; викладання показань у формі вільної розповіді; постановку запитань; застосування науково-технічних засобів; пред'явлення доказів; створення уявлення про інформованість слідчого.

1. Бахін В. П. Кримінальний вибух: поняття, характеристика, аналіз, розслідування / ISSN 1995-6134 24 В. П. Бахін, М. А. Михайлов ; за ред. Я. Ю. Кондратьєва. – К., 2001. – 132 с.

2. Крикунов А.Е. Расследование хулиганства. – Лекция. – Киев. – НИ и РИО Киевской высшей школы МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского, 1978. – 44 с.

3. Криміналістика (курс лекцій) : навчальний посібник / О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, К. О. Чаплинський, Ю. А. Чаплинська. – Д. : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. – 362 с.

4. Следственные действия : учебник для магистров / М. В. Савельева. А. Б. Смушкин. – М. : Юрайт, 2012. – 273 с.

Казначесв Д.Г.

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри тактико-спеціальної підготовки
факультету підготовки фахівців
для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПОЛІГРАФА ПІД ЧАС ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ

Під час оперативно-розшукової протидії злочинам дуже часто виникають ситуації коли є сумніви у правдивості інформації, що надається особою щодо обставин, які є предметом розслідування і без використання спеціальних знань отримати будь-які відомості щодо них неможливо або вкрай важко.

Прикладом такого використання спеціальних знань та спеціальної техніки під час оперативно-розшукової протидії злочинам є застосуванням поліграфа.

Застосування поліграфа – це опитування з використанням комп'ютерного технічного засобу (поліграфа), під час якого здійснюється аналіз (оцінка) динаміки психофізіологічних реакцій опитуваної особи у від-